

iTOSAM

İSTANBUL TİCARET ODASI
STRATEJİK ARAŞTIRMALAR MERKEZİ

HAFTALIK
EKONOMİ BÜLTENİ | 20 MAYIS
2024

Ekonomide Son Gelişmeler

13 MAYIS | 17 MAYIS

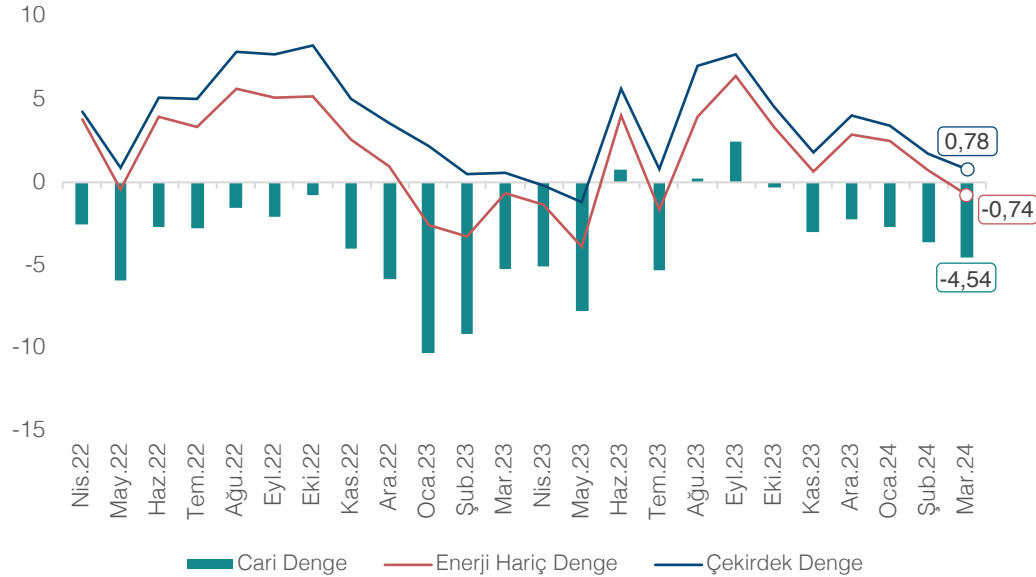
- 3 ÖDEMELER DENGESİ
- 6 TİCARET SATIŞ HACİM ENDEKSİ
- 8 CİRO ENDEKSLERİ
- 10 HİZMET ÜRETİM ENDEKSİ
- 12 KONUT FİYAT ENDEKSİ
- 14 KONUT SATIŞ İSTATİSTİKLERİ
- 16 ÜCRETLİ ÇALIŞAN İSTATİSTİKLERİ
- 17 BİRİNCİ ÇEYREK İŞGÜCÜ İSTATİSTİKLERİ
- 19 SINIRDA KARBON DÜZENLEME MEKANİZMASI

Ödemeler Dengesi

"Cari İşlemler Hesabında Yaklaşık 4,54 Milyar Dolar Açık Kaydedildi"

Cari açık mart ayında bir önceki yılın aynı ayına göre %13,4 azalarak 4,54 milyar dolar seviyesinde gerçekleşti. Enerji hariç cari işlemler hesabı 0,74 milyar dolar açık verirken altın ve enerji hariç cari işlemler hesabı 0,78 milyar dolar fazla kaydetti.

Cari Denge, Enerji Hariç Denge ve Çekirdek Denge (milyar dolar)

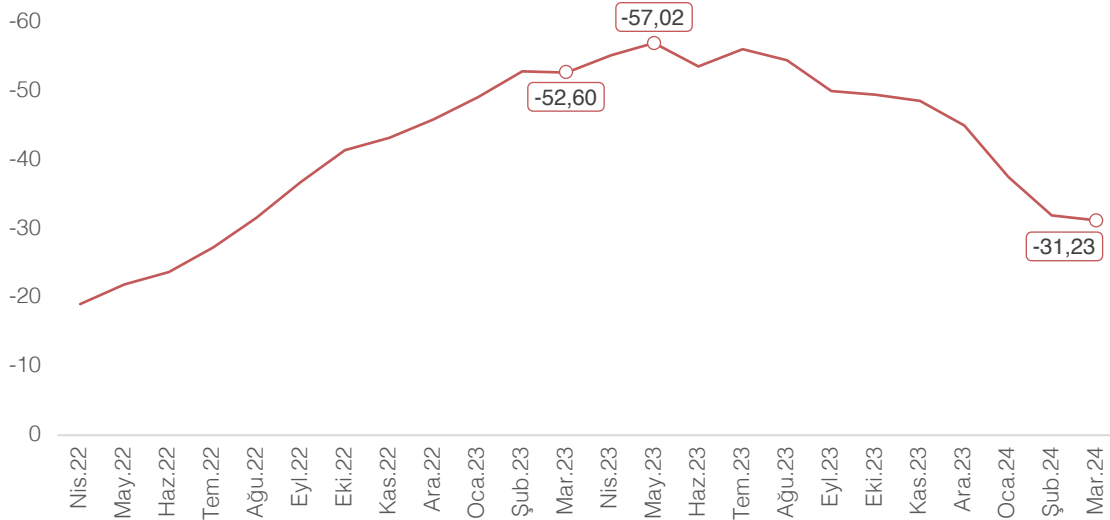
Kaynak: TCMB

Ödemeler Dengesi

“Yıllık Cari Açık 31,23 Milyar Dolar Oldu”

Bir önceki yılın mart ayında 52,60 milyar dolar olan 12 aylık kümülatif cari açık, 2024 yılı mart ayında düşüş trendini sürdürerek 31,23 milyar dolara geriledi.

Cari Denge, 12 Aylık Kümülatif (milyar dolar)

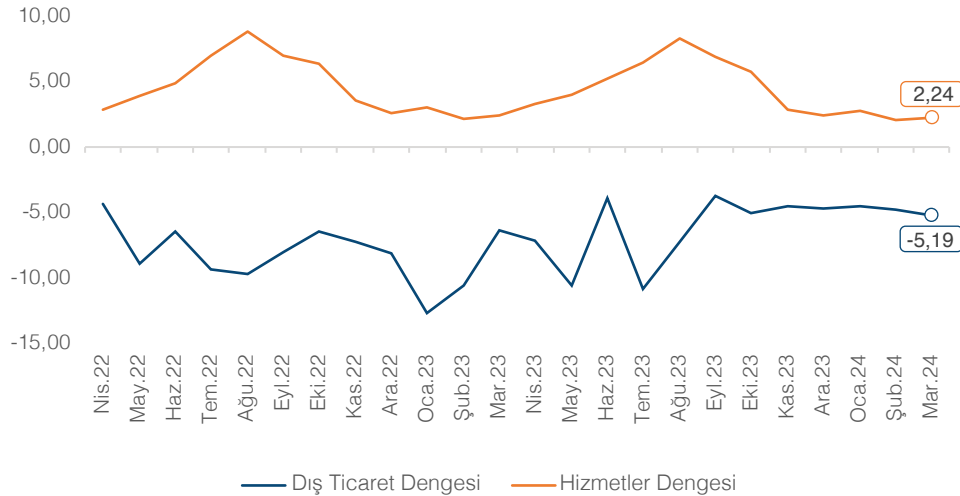
Kaynak: TCMB

Ödemeler Dengesi

“Dış Ticaret Açığı 5,19 Milyar Dolar Oldu”

İthalat mart ayında bir önceki aya göre %7,0, ithalat %7,3 oranında arttı. Bir önceki yılın aynı ayına göre ise ihracat %4,8 azalarak 22,2 milyar dolar değerinde gerçekleşirken ithalat %7,7 oranında azalarak 27,4 milyar dolar seviyesine geriledi. Böylece dış ticaret açığı 5,19 milyar dolar değerini aldı. Hizmetler dengesinde ise aylık net gelir 2,24 milyar dolar kaydetti.

Dış Ticaret ve Hizmetler Dengeleri (milyar dolar)

Kaynak: TCMB

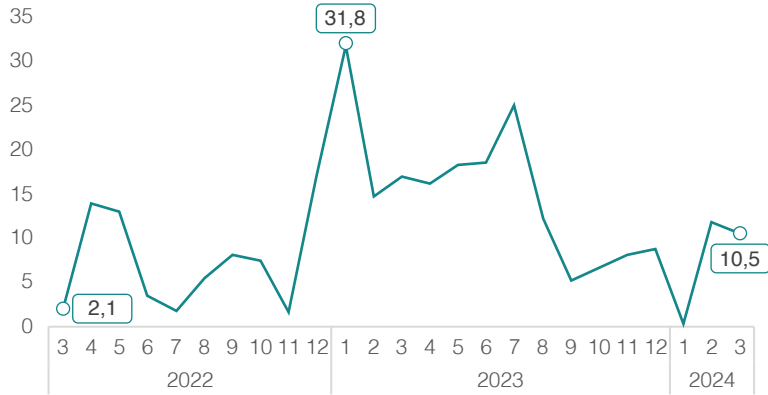
Ticaret Satış Hacim Endeksi

“Ticaret Satış Hacminde Yıllık %10,5 Artış”

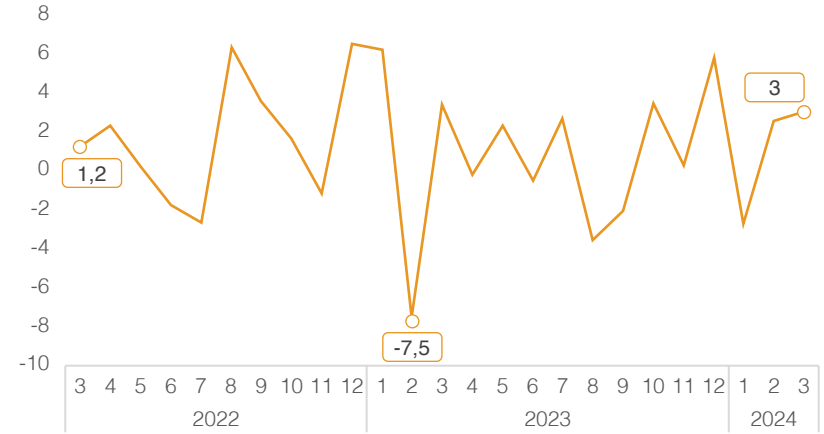
Ticaret satış hacmi mart ayında bir önceki yılın aynı ayına göre %10,5 arttı. Aynı ayda motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin toptan ve perakende ticareti ile onarımı için satış hacminde %0,1 azalış gerçekleşti. İlgili ayda, toptan ticaret satış hacminde %9,4, perakende ticaret satış hacminde ise %19,4 artış kaydedildi.

Ticaret satış hacim endeksi, ticaret sektöründe faaliyet gösteren farklı tür ve büyüklükteki girişimlerin satış hacimlerini aylık olarak ölçüyor.

Ticaret Satış Hacmi Yıllık ve Aylık Değişim Oranları (%), Mart 2024

— Yıllık değişim

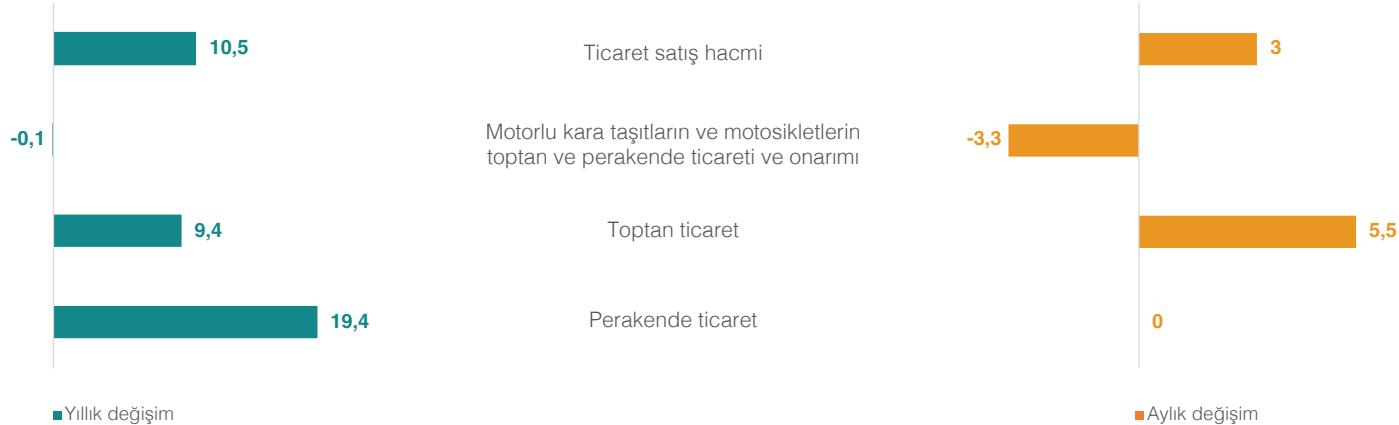
— Aylık değişim

Ticaret Satış Hacim Endeksi

“Endekste Aylık %3 Artış”

Ticaret satış hacmi mart ayında bir önceki aya göre %3 oranında arttı. Alt detaylara bakıldığında, motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin toptan ve perakende ticareti ile onarımı için satış hacminde %3,3 azalış kaydedildi. Toptan ticaret satış hacmi %5,5 artarken perakende ticaret satış hacminde ise değişim görülmedi.

Ticaret Satış Hacmi Yıllık ve Aylık Değişim Oranları (%), Mart 2024

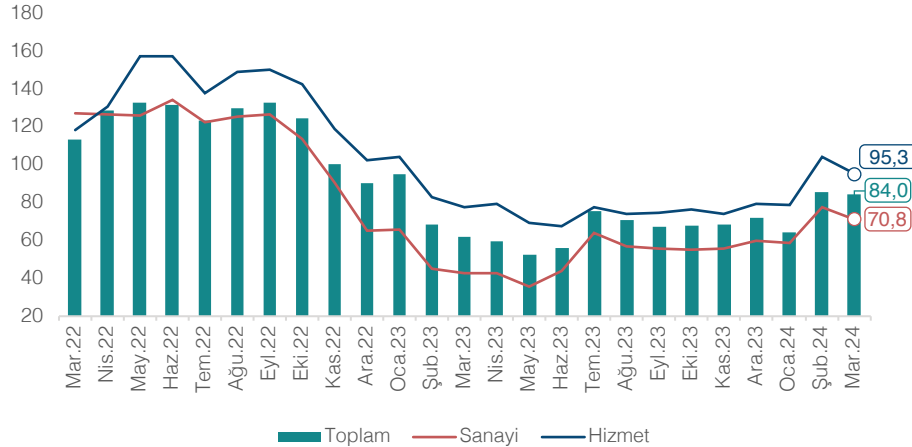
Kaynak: TÜİK

Ciro Endeksleri

“Toplam Ciroda Yıllık %84 Artış”

Sanayi, inşaat, ticaret ve hizmet sektörlerini kapsayan toplam ciro endeksi mart ayında bir önceki aya kıyasla %4,7, bir önceki yılın aynı ayına göre ise %84 artış kaydetti. Sektörel cirolara bakıldığında ise yıllık inşaat ciro endeksi %130, hizmet ciro endeksi %95,3, ticaret ciro endeksi %85 ve sanayi sektörü ciro endeksi %70,8 oranlarında arttı.

Ciro Endeksleri Yıllık Değişim Oranları (%), Mart 2024

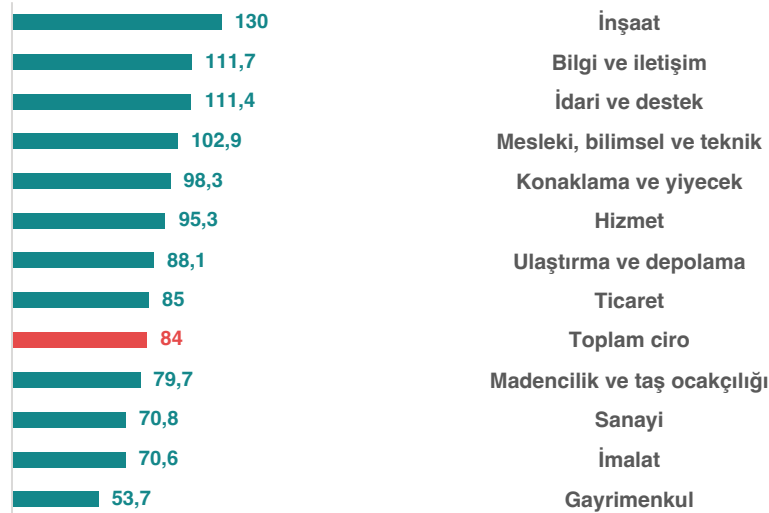
Kaynak: TÜİK

Ciro Endeksleri

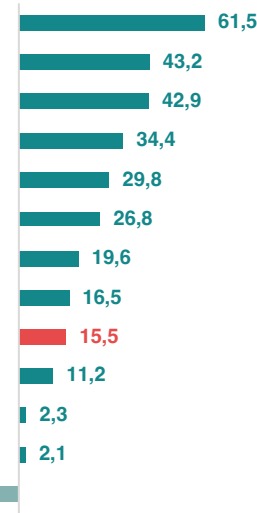
“Gayrimenkul Sektörü Enflasyonun Gerisinde Kaldı”

Endeksin sektörel kırılımları incelendiğinde inşaat sektöründe yıllık %130 artış görüldü. Sanayi ve imalat sektöründeki yıllık artışlar ise sırasıyla %70,8 ve %70,6 düzeylerinde gerçekleşti. Yıllık TÜFE değişiminin kullanılması ile enflasyondan arındırılmış reel ciro endeksine göre gayrimenkul sektöründeki yıllık ortalama artışın enflasyonun gerisinde kaldığı görülüyor.

Ciro Endeksleri Yıllık Değişim Oranları (%)

Reel Giro Endeksleri Yıllık Değişim Oranları (%)

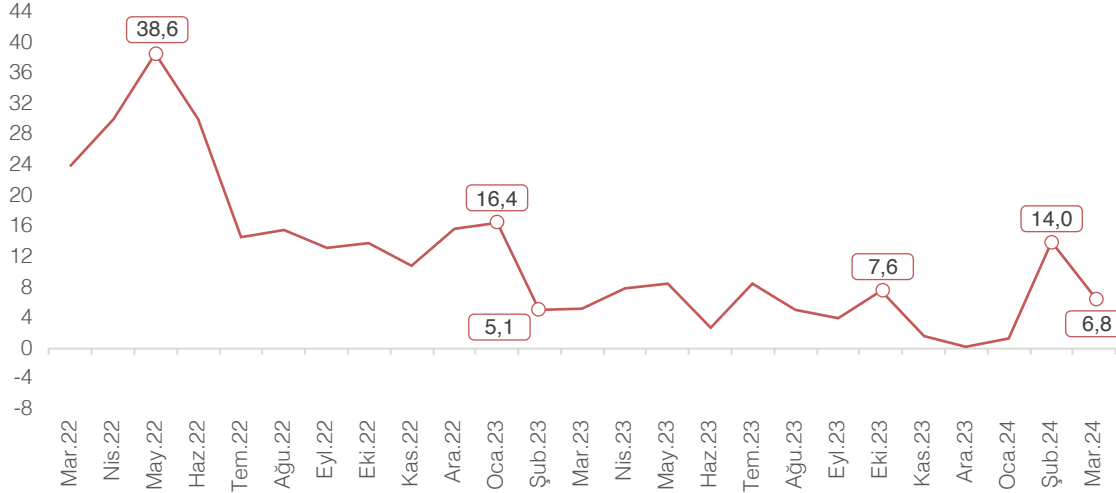
Hizmet Üretim Endeksi

“Hizmet Üretim Endeksi Mart Ayında Değişmedi”

Hizmet sektörü üretim faaliyetlerinin fiyat etkilerinden arındırılmış kısa dönemli hareketlerini ölçmek amacıyla oluşturulan Hizmet Üretim Endeksi, 2024 yılı mart ayında bir önceki yılın aynı ayına göre %6,8 artarken aylık bazda değişiklik göstermedi.

Hizmet Üretim Endeksi (2021=100), hizmet sektöründe belirli bir dönemde üretilen çıktı hacminin, aynı sektörde belirli bir temel yılda üretilen çıktı hacmine oranı olarak tanımlanmaktadır.

Hizmet Üretim Endeksi Yıllık Değişim Oranları (%)

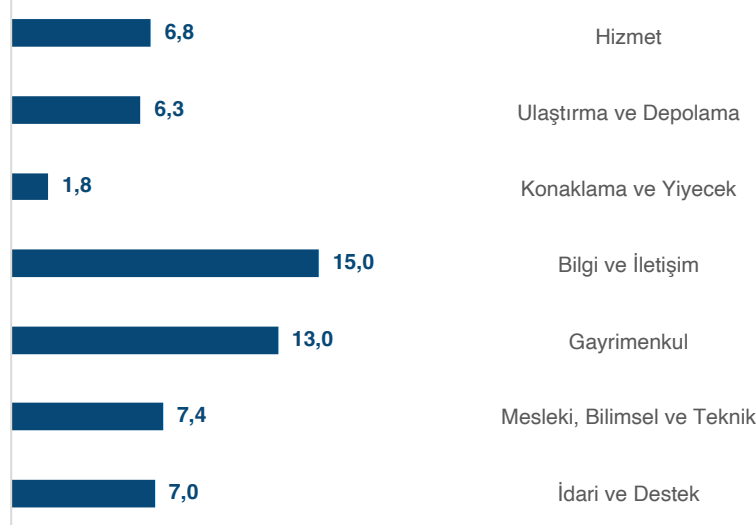
Kaynak: TÜİK

Hizmet Üretim Endeksi

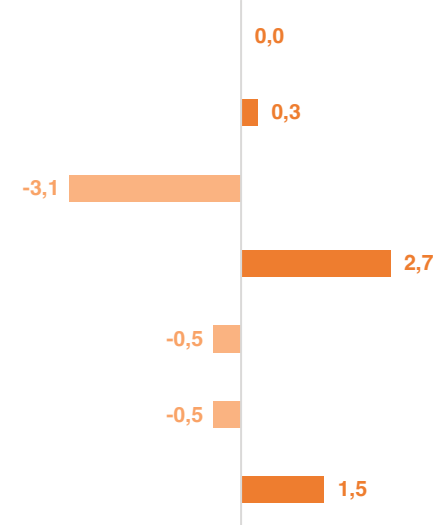
"Konaklama ve Yiyecek Grubunda %3,1'lik Azalış"

Hizmet üretim endeksi faaliyet gruplarına göre yıllık bazda en büyük değişim %15'lik artışla bilgi ve iletişim grubunda kaydedildi. Konaklama ve yiyecek ise %3,1'lik azalışla bir önceki aya kıyasla en fazla değişim yaşayan faaliyet grubu oldu.

HÜE Yıllık Değişim Oranları (%), Mart 2024

HÜE Aylık Değişim Oranları (%), Mart 2024

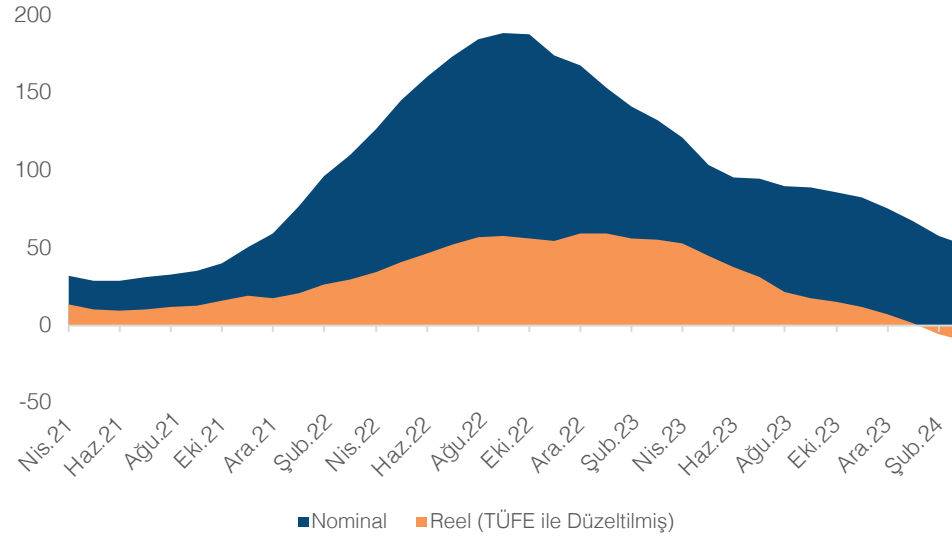

Konut Fiyat Endeksi

“Konut Fiyat Endeksinde Yıllık %52,0 Artış”

Konut fiyat endeksi (KFE), mart ayında bir önceki aya göre %1,2, bir önceki yılın aynı ayına göre nominal olarak %52,0 artış olarak kaydedildi. TÜFE ile düzeltilmiş KFE’de yıllık değişim -%9,8 oranında gerçekleşti. Ankara ve İzmir’in konut fiyatlarında ise yıllık nominal değişimler sırasıyla %63,9 ve %49,5 oranlarında arttı.

Konut Fiyat Endeksi Yıllık Değişim Oranları (%)

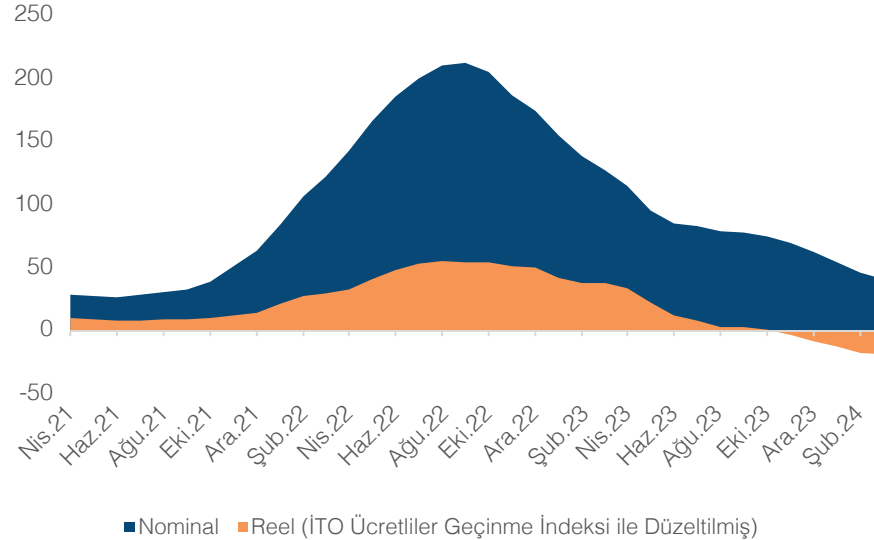
Kaynak: TCMB

Konut Fiyat Endeksi

“İstanbul Konut Fiyat Endeksinde Yıllık %40,4 Artış”

İstanbul konut fiyat endeksi mart ayında bir önceki aya göre %1, bir önceki yılın aynı ayına göre nominal olarak %40,4 arttı. İTO Ücretliler Geçinme İndeksi ile düzeltilmiş yıllık reel değişim ise -19,2 oranında gerçekleşti.

İstanbul Konut Fiyat Endeksi Yıllık Değişim Oranları (%)

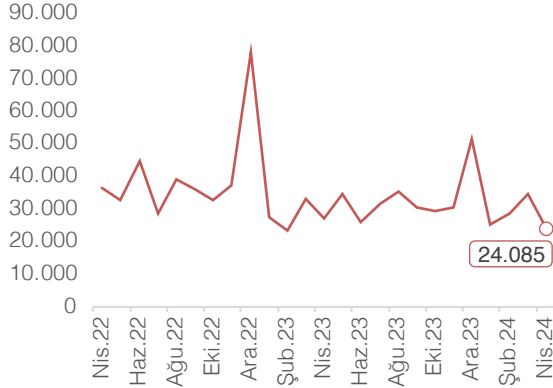
Konut Satış İstatistikleri

"Türkiye'de Nisan Ayında 24 bin 85 İlk El Konut Satışı Gerçekleşti"

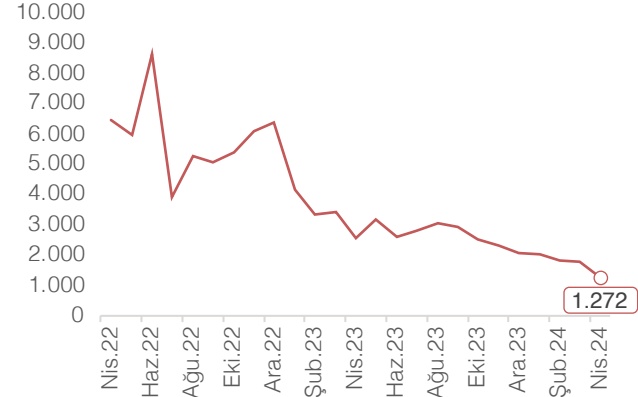
Türkiye genelinde nisan ayında gerçekleşen konut satış sayısı bir önceki aya göre %28,3, bir önceki yılın aynı ayına göre %11,8 oranında düşüşle 75 bin 569 oldu. Gerçekleşen toplam satışların %9,4'ü ipotekli satışlardan oluştu. İlk el satışlar ise bir önceki aya göre %30, bir önceki yılın aynı ayına göre %10,6 azalarak 24 bin 85 oldu.

Yabancılarla yapılan konut satışları bir önceki aya göre %28,5, bir önceki yılın aynı ayına göre %50,3 azalarak 1.272 seviyesinde gerçekleşti. Toplam konut satışları içinde yabancılarla yapılan konut satışının payı ise %1,7 olarak kaydedildi.

İlk El Satış Sayıları (Türkiye)

Yabancılarla Yapılan Satışlar (Türkiye)

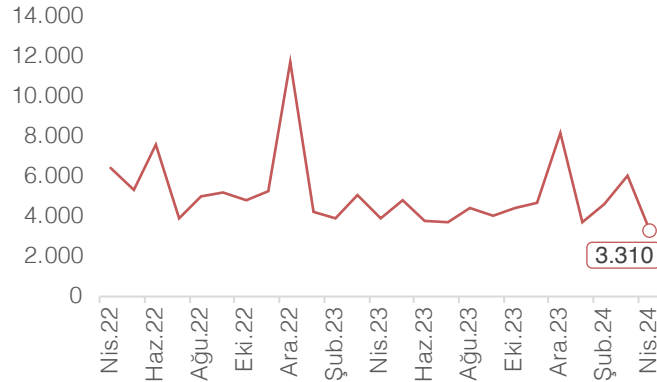
Konut Satış İstatistikleri

“İstanbul’da Nisan Ayında 4 bin 410 İlk El Konut Satışı Gerçekleşti”

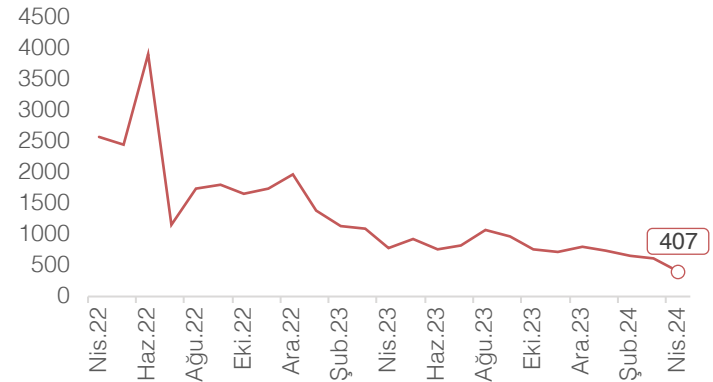
İstanbul özelinde nisan ayında gerçekleşen toplam konut satış sayısı bir önceki aya göre %34,8, bir önceki yılın aynı ayına göre %11,0 azalarak 12 bin 406 oldu. Gerçekleşen toplam satışların %28,5’i ipotekli satışlardan oluştu. İlk el satışlar ise bir önceki aya göre %45, bir önceki yılın aynı ayına göre %16,1 oranında azalarak 3 bin 310’e geriledi.

Yabancılar yapılan konut satış sayısı bir önceki aya göre %34,1, bir önceki yılın aynı ayına göre %48,6 düşerek 407 olarak gerçekleşti. Yabancılar yapılan satışların toplam satışlar içindeki payı ise %3,3 oranında kaydedildi.

İlk El Satış Sayıları (İstanbul)

Yabancılar Yapılan Satışlar (İstanbul)

Ücretli Çalışan İstatistikleri

“Ücretli Çalışan Sayısında Yıllık %2,6 Artış”

Sanayi, inşaat ve ticaret-hizmet sektörleri toplamında ücretli çalışan sayısı, Mart 2024'te bir önceki yılın aynı dönemine göre %2,6 artış kaydederek 15 milyon 225 bin 128 kişiye yükseldi. Detaylar incelendiğinde yıllık bazda en büyük artış %9,3 ile inşaat sektöründe görülürken bu oranı %3,5 ile ticaret-hizmet sektörü takip etti. Öte yandan sanayi sektöründe bulunan ücretli çalışanlar ise %1 oranında azaldı.

Aylık bazda ise ücretli çalışan sayısı bir önceki aya göre %0,1 azaldı. Sektörel kırılımlarda ise sadece ticaret-hizmet sektöründe %0,1 artış gözlemlendi. Buna karşın sanayi sektöründe %0,4, inşaat sektöründe ise %0,1 düşüş gerçekleşti.

Ücretli Çalışanların Sektörlere Göre Dağılımı, Mart 2024

Sektörler	Mart 2024	Mart 2023	Yıllık Fark	Yıllık Değişim (%)
B-N Toplam (Sanayi, inşaat, ticaret ve hizmetler)	15.225.128	14.839.534	385.594	2,6
B-E-Sanayi	5.022.710	5.073.721	-51.011	-1
B-Madencilik ve taş ocakçılığı	140.756	142.545	-1.789	-1,3
C-İmalat	4.677.941	4.725.484	-47.543	-1
D-Elektrik, gaz, buhar	137.186	137.685	-449	-0,4
E-Su temini; kanalizasyon	66.827	68.007	-1.180	-1,7
F-Inşaat	1.740.411	1.592.502	147.909	9,3
G-N-Ticaret ve hizmetler	8.462.007	8.173.311	288.696	3,5
G-Ticaret	3.291.646	3.243.046	48.600	1,5
H-Ulaştırma ve depolama	1.204.571	1.150.973	53.598	4,7
I-Konaklama ve yiyecek	1.132.944	1.067.979	64.965	6,1
J-Bilgi ve iletişim	290.991	285.152	5.839	2
K-Finans ve sigorta faaliyetleri	338.569	332.552	6.017	1,8
L-Gayrimenkul	120.375	117.755	2.620	2,2
M-Mesleki, bilimsel ve teknik	648.971	636.287	12.684	2
N-İdari ve destek	1.433.940	1.339.567	94.373	7

Birinci Çeyrek İşgücü İstatistikleri

“İşsizlik Oranı Yılın İlk Çeyreğinde Tek Haneli Seyrini Korudu”

2024 yılı Ocak-Mart ayları işsizlik oranı 0,1 puan gerileyerek %8,7 seviyesinde gerçekleşti. Böylelikle işsizlik oranındaki tek haneli seyir yılın ilk çeyreğinde de devam etti.

Mevsim etkisinden arındırılmış istihdam oranı 0,7 puanlık bir artış ile %49,3'e yükseldi. Bununla birlikte işgücüne katılma oranı 0,8 puanlık artışla %54,1 oldu. Genç işsizlikteki düşüş ilk çeyrekte de gözlemlendi. Buna göre, 15-24 yaş grubunda işsizlik oranı 0,5 puanlık azalış ile %15,6 olarak açıklandı. Geniş tanımlı işsizlik oranı ise ilk çeyrekte bir önceki çeyreğe göre 2,1 puanlık bir artışla %25'e yükseldi.

Mevsim Etkisinden Arındırılmış Temel İşgücü Göstergeleri, 15+ Yaş, I. Çeyrek: Ocak-Mart, 2024

	I.Çeyrek 2024	Bir Önceki Çeyrek	Bir Önceki Çeyreğe Göre Fark
(Bin kişi)	Toplam		
15 ve daha yukarı yaştaki nüfus	65.763	65.636	127
İşgücü	35.546	34.983	563
İstihdam	32.442	31.908	534
İşsiz	3.105	3.075	30
İşgücüne dahil olmayanlar	30.216	30.653	-437
%			
İşgücüne katılma oranı	54,1	53,3	0,8
İstihdam oranı	49,3	48,6	0,7
İşsizlik oranı	8,7	8,8	-0,1
Genç nüfusta işsizlik oranı (15-24 yaş)	15,6	16,1	-0,5

Kaynak: TÜİK

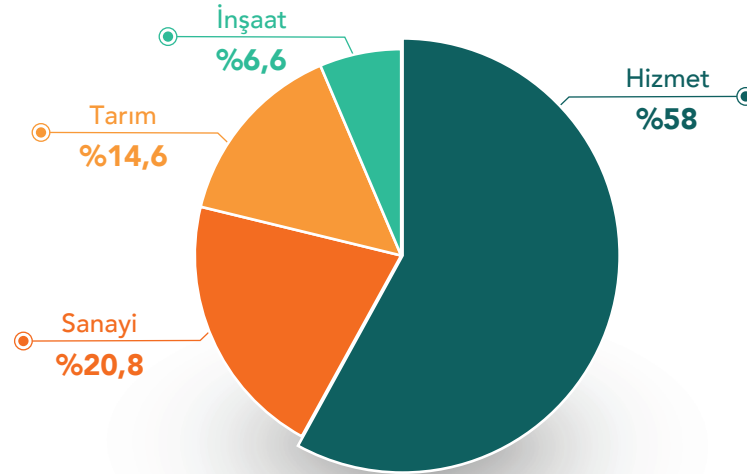
* Tablodaki rakamlar yuvarlamadan dolayı toplamı vermeyebilir.

Birinci Çeyrek İşgücü İstatistikleri

“İlk Çeyrekte İstihdamın Yarısından Fazlası Hizmet Sektöründe Yer Aldı”

1.çeyrekte istihdam edilen sektörlerdeki çalışan sayısı bir önceki çeyreğe göre hizmet sektöründe 276 bin, sanayi sektöründe 103 bin, inşaat sektöründe 82 bin ve tarım sektöründe 73 bin kişi arttı. İstihdam edilenlerin %58'i hizmet, %20,8'i sanayi, %14,6'sı tarım ve %6,6'sı da inşaat sektöründe yer aldı.

Mevsim Etkisinden Arındırılmış İstihdamın Sektörel Dağılımı (%), I. Çeyrek, 2024

Kaynak: TÜİK

Sınırdaki Karbon Düzenleme Mekanizması

“Uluslararası Ticaret Odası: Mikro Şirketler SKDM’den Daha Fazla Etkilenecek”

Avrupa Yeşil Mutabakatı kapsamında AB’nin hayata geçirmeyi planladığı en önemli politikalardan biri olan ve Avrupa’nın ticari partnerlerini kapsayan Sınırdaki Karbon Düzenleme Mekanizması’nın (SKDM) geçiş dönemi Ekim 2023 tarihi itibarıyla başladı. Geçiş dönemi boyunca ithalatçının yükümlülüğü sadece bildirim ve raporlama ile sınırlı tutuldu. Ancak SKDM raporlamasına dair sıkıntılar da giderek artıyor.

Uluslararası Ticaret Odası (İCoC) Başkanı, Avrupa Komisyonu Vergi ve Gümrük Birliği Direktörü’ne gönderdiği açık mektupta, SKDM’nin ilk raporlama döneminde şirketlerin karşılaştığı zorlukları dile getirdi. Bu zorlukları özetlemek gerekirse:

Mektubun sonunda ise AB üyesi olmayan ülkelerin misilleme tedbirlerinin küresel ticaretteki engelleri artırabileceği belirtiliyor. Ayrıca ülkelerin farklı metodolojileri uygulaması da bir diğer engel. Mikro ölçekli şirketlerin uygulamalardan daha şiddetli etkileneceği ise özellikle vurgulanıyor.

- ✓ **SKDM raporlama platformuna erişim:** Merkezi olmayan süreç, üye devletler arasında önemli ölçüde değişiklik gösteriyor bu da şirketlerin raporlamasını karmaşık hale getiriyor. Platforma erişim sağlandığında ise teknik zorluklar yaşanıyor. Örneğin doğrudan emisyonlar için kullanıldığı varsayılan değerlerde ürün kodlarıyla ilgili doğrulama hataları yaşanıyor.
- ✓ **Yüksek idari yük:** SKDM; vidalar ve civata gibi düşük hacimlerde ticaret yapanlar da dahil tüm şirketleri kapsıyor. Bu durum özellikle mikro işletmeler için orantısız uyum maliyetlerine neden oluyor. Öte yandan düzensiz düşük değerli/ağırlıklı sevkiyat yapan veya numune gönderen şirketlerde de durum zorlayıcı görünüyor.
- ✓ **Verilerin toplanması ve gömülü emisyonların hesaplanması:** Küresel tedarik zincirleri boyunca veri toplama ve gömülü emisyon hesaplaması karmaşık bir süreç. Bu nedenle kullanıcı dostu emisyon hesaplama metodolojileri, geliştirilmesi gereken en acil sorunlardan biri.
- ✓ **Ticari bilgilerin gizliliği:** İthalatçının sayfasında toplanan bilgi türleri; ihracatçının paylaşmak istemediği ürün, üretim süreci ve girdilerle ilgili gizli ticari bilgileri açığa çıkarabiliyor.

iTOSAM

İSTANBUL TİCARET ODASI
STRATEJİK ARAŞTIRMALAR MERKEZİ

Tasarım ve Hazırlık | Stratejik Araştırmalar Merkezi

itokurumsal

www.ito.org.tr